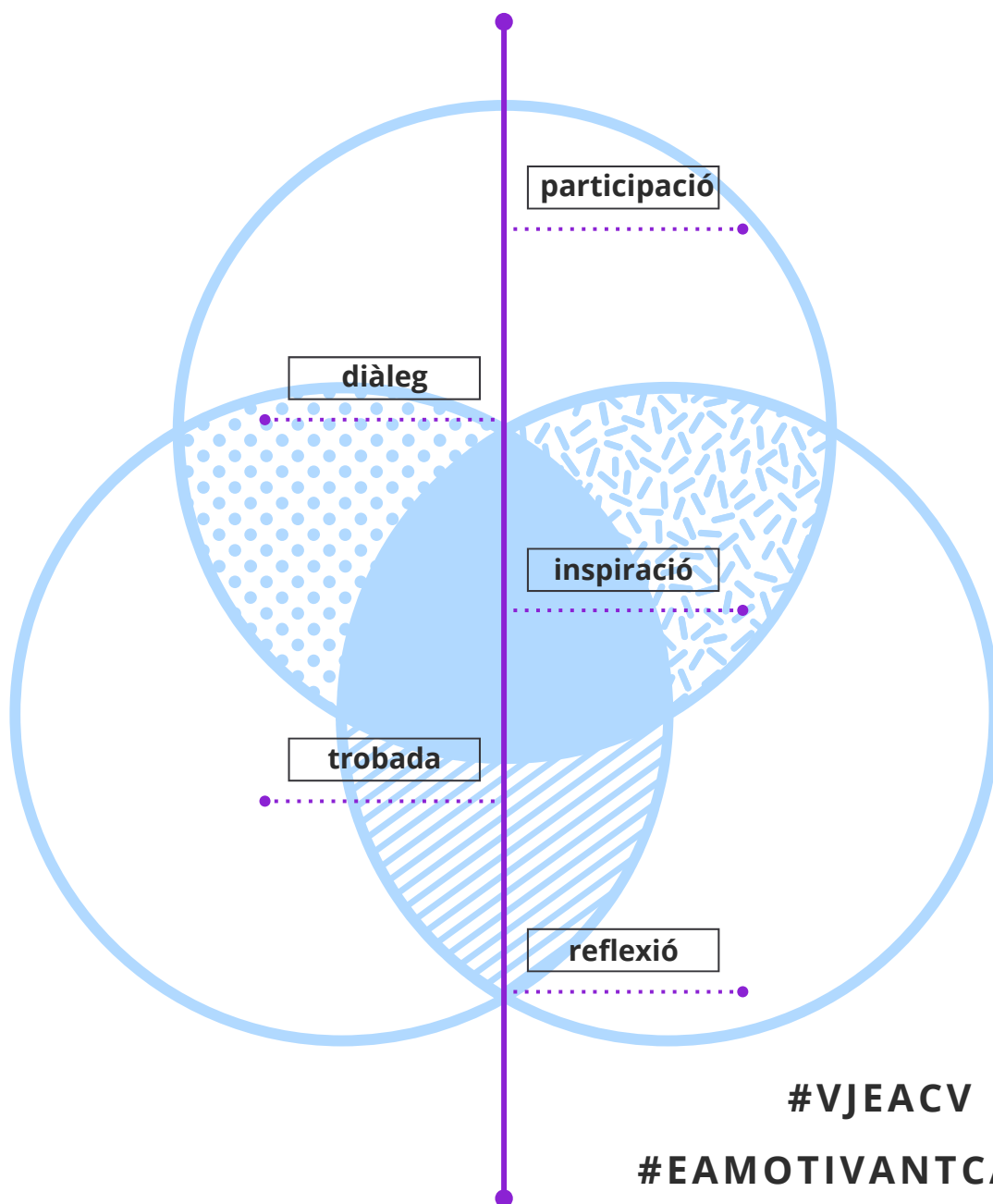

27, 28 29 DE SETEMBRE DE 2018
LAS NAVES (VALÈNCIA)

MOTIVANT CANVIS EN LES PERSONES DEL S.XXI PER A AVANÇAR EN LA SOSTENIBILITAT

#VJEACV

#EAMOTIVANTCANVIS

ORGANITZA:

COL·LABORA:

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

LAS NAVES

FUNDACIÓ OBSERVAT
DEL CANVI CLIMÀTIC

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Vicerektorat
d'Igualtat, Diversitat i Sostenibilitat

ENTITATS PARTICIPANTS

- Direcció General de Salut Pública - Conselleria de Sanitat Universal i Sanitat Pública
- Direcció General de Prevenció d' Incendis Forestals- Conselleria d' Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural
- Direcció General Cooperació i Solidaritat-Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació
- Direcció General Política Educativa-Conselleria d' Educació, Investigació, Cultura i Esport
- Direcció General del Institut Valencià de la Joventut - Vicepresidència i Conselleria d' Igualtat i Polítiques Inclusives
- Servei de Mobilitat Urbana-Generalitat Valenciana. Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració.
- Servei de Gestió de Espais Naturals Protegits Conselleria d' Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.
- Servei de Producció Ecològica, Innovació i Tecnologia -Dirección General Desenvolupament Rural i PAC. - Conselleria d' Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural
- Consell Escolar de la Comunitat Valenciana- Conselleria d' Educació, Investigació, Cultura i Esport
- Diputació Provincial de Valencia
- Las Naves
- Centre de Salut Pública d'Alzira
- Centre de Salut Pública de Morella
- Universitat de València
- Universidad Veracruzana, México
- Universidade da Coruña
- Universidad Miguel Hernández
- Universitat Politècnica de Valencia
- Universitat Jaume I
- CEFIRE de Torrent
- CEFIRE d'FPEAE
- CEFIRE CTEM
- Ajuntament de València
- Ajuntament de la Vall d'Uixó
- Ajuntament Riba Roja de Túria
- Ajuntament Aras de los Olmos
- Ajuntament de San Vicent del Raspeig
- Coordinadora valenciana de ONGD-CVONGD
- Solidaridad Internacional del País Valenciano
- Colegio Lourdes (Fuhem)
- Seminari d'Educació Ambiental de Castelló
- Àpunt mèdia
- Ingurugela
- Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV)
- Centro Nacional de Educación Ambiental (CENEAM) - Ministerio para la Transición Ecológica
- Sociedad Española de Agricultura Ecológica
- IES El Quint Riba-roja del Túria
- IES Politècnic
- IES Albal
- IES Isabel de Villena
- CEIP Santiago Calatrava
- CEIP Pare Gumilla
- CEIP 9 d'Octubre d'Alcàsser
- CIPFP CATARROJA
- CIPFP CHESTE
- AMPA CEIP Dr. López Rosat
- Altekio Iniciativas hacia la Sostenibilidad S.Coop.Mad.
- Oficina Española de Cambio Climático
- Colegio Profesional de Licenciados en Ciencias Ambientales de la Comunidad Valenciana(COAMBCV)
- Colegio Oficial de Biólogos de la Comunidad Valenciana (COBCV)
- Fundació Observatori del Canvi Climàtic
- SEO/BirdLife
- Fundación Global Nature
- Asociación Grupo de Juego en la Naturaleza
- Acció Ecologista-Agró
- Agrilogia
- Ecoescoles
- CERAI
- Natura y Cultura Servicios Ambientales S.L.
- Orilab, S.L.
- PLANETA CARACOL S.L.
- Justicia Alimentaria-VSF
- Banc d' Aliments de Valencia
- GEA21 S.L.
- València en Bici-Acció Ecologista Agró
- IMEDES
- Grupo de Líderes de Innovación y Economía Circular de la Comunidad Valenciana
- Sueño Activo
- Asamblea de Cooperación por la Paz en el País Valencià
- Quesería Los Corrales
- Aliats per la Biodiversitat
- Fundación Musol
- Cruz Roja Española
- Setem Comunitat Valenciana
- Medicus Mundi Mediterrània
- Cooperativa Esquellana COOP.V.
- Fundación Oceanogràfic
- Aula de la bici
- PER L'HORTA
- CS CCOO PV
- Associació Per l'Horta
- Fundación Caja Mediterráneo
- CALDERONA VIVA S.L.
- FUNDEM-FUNDACIÓN ENRIQUE MONTOLIU C.V.
- Asociación BIOagradables
- PALAIOS
- SLOWEAR PROJECT
- HISTORIAS NATURALES S.L.U.
- AVINENÇA
- UGT-PV
- EMT-VALENCIA
- AVEADS
- VAERSA
- AVEDAM
- ACTIO
- IES QUINT RIBA-ROJA DEL TÚRIA
- CENTRO DIDÁCTICO MÓVIL
- OBSERVATORI CIUTADÀ PER L'HORTA
- ASOCIACIÓN BELHARRA
- COS D'AGENTS MEDIAMBIENTALS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

V JORNADES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Al febrer de 2009 es van celebrar les IV Jornades d'Educació Ambiental. En el transcurs d'aquests 9 anys la societat valenciana ha caminat cap a una altra realitat. Les organitzacions no governamentals, els poders polítics i també econòmics, així com la societat en general, en sintonia amb el panorama internacional, són més conscients de la necessitat de canviar aquest model socioeconòmic causant del canvi climàtic, de la pèrdua de biodiversitat, de l'increment de la contaminació, dels efectes perniciosos per a la nostra salut o de les greus injustícies socials.

Davant d'aquesta situació, per a avançar cap a la sostenibilitat han de mobilitzar-se totes les peces del sistema. La ciència, la tecnologia, la política, el món empresarial, etc., han de supeditar-se a aquesta necessitat per a salvaguardar la nostra vida digna en el planeta.

Però tot això no serà possible sense la necessària conscienciació de tota la societat. Amb la finalitat de reflexionar sobre aquestes qüestions, des del Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana ens hem proposat organitzar aquestes V Jornades d'Educació Ambiental. Hem volgut reunir tots els sectors les competències dels quals tenen una relació directa sobre el medi ambient i la seua relació amb l'entorn social. Davant d'una població cada vegada més urbana és necessari reflexionar i plantejar mesures perquè les ciutats siguen més habitables, més netes, més justes i més saludables. El món rural té també un paper fonamental com a rebost d'aliments i naturalesa ben conservada. També el sistema educatiu ha de treballar en tots els àmbits des d'aquesta òptica, introduir la sostenibilitat en tots els seus camps. Per a abordar aquestes tres àrees de treball, s'han organitzat 11 taules de diàleg, a les quals s'ha convidat un total de més de 80 conferenciant, ponents i moderadors procedents d'universitats, sistema educatiu, empresa, entitats no governamentals, administracions, etc. Volem mostrar les iniciatives que es duen a terme i els programes educatius que les acompanyen.

A més, hi haurà altres propostes, espais per a presentar comunicacions, experiències, iniciatives inspiradores, i tallers perquè el col·lectiu de professionals de l'educació puga debatre sobre els temes d'interés per al sector. Així mateix, hem disposat el matí del dissabte, perquè equipaments i entitats que treballen en educació ambiental, a manera de mercat ambulant, puguen presentar les propostes als assistents a les jornades.

Espere que aquest ambiciós programa siga d'interés per a les més de 300 persones, entre docents, estudiants i professionals de l'educació ambiental, que s'hi han inscrit. Finalment, vull ressaltar la nostra voluntat que tots els assistents participen activament per a motivar canvis en les persones del segle XXI per a avançar en la sostenibilitat.

DELIA ÁLVAREZ ALONSO

Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Etiqueta (hashtag) per a estar en contacte permanent abans, durant i fins i tot després de les jornades. Volem que les persones que no puguin acudir de forma presencial puguin conèixer el que ocorre en aquestes jornades.

ÍNDEX

Entitats participants.....	2
Presentació.....	3
Sessió inaugural.....	5
Taules de diàleg.....	7
Tallers.....	19
Iniciatives que Inspiren.....	24
Experiències.....	26
Entitats EA.....	28
Sessió de clausura.....	30

#VJEACV

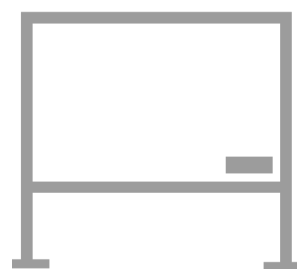

Disposarem d'un panell on qualsevol persona podrà deixar per escrit el que cerca i el que ofereix.

**TENS UNA IDEA QUE
VOLS COMPARTIR?**

**VOLS CONTACTAR
AMB ALGÚ
D'ALGUNA ENTITAT
O PROJECTE?**

**NECESSITES
COMPARTIR
COTXE AMB
ALGÚ?**

Volem agrair als Estudiants del Cicle Formatiu Educació i Control Ambiental de l'IES EL SALER la seua implicació com a Grup de Voluntaris

SESSIÓ INAUGURAL VJEACV

Dijous 27 de setembre
09:00h-10:15h

SALA MUTANT

INAUGURA

D. ROBERTO JARAMILLO

REGIDOR DELEGAT D'ENERGIES RENOVABLES I
CANVI CLIMÀTIC DE L'AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

D^a. ELENA CEBRIÁN CALVO

CONSELLERA D'AGRICULTURA, MEDI
AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT
RURAL

TAULA INSTITUCIONAL

LES POLÍTIQUES INSTITUCIONALS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

D^a. DELIA ÁLVAREZ ALONSO

DIRECTORA GENERAL DE PREVENCIÓ
D'INCENDIS FORESTALS.
CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT,
CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT RURAL.

D. JAUME FULLANA MESTRE

DIRECTOR GENERAL POLÍTICA EDUCATIVA.
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ,
CULTURA I ESPORT.

D^a. ANA MARÍA GARCÍA GARCÍA

DIRECTORA GENERAL DE SALUT PÚBLICA.
CONSELLERIA DE SANITAT UNIVERSAL I SANITAT
PÚBLICA.

D. JESÚS MARTÍ NADAL

DIRECTOR GENERAL DEL INSTITUT VALENCIÀ DE
LA JOVENTUT.
VICEPRESIDÈNCIA I CONSELLERIA D'IGUALTAT I
POLÍTIQUES INCLUSIVES.

D^a. LOURDES SANCHÍS DOMINGO

SUBDIRECTORA GENERAL DE COOPERACIÓ I
SOLIDARITAT.
CONSELLERIA DE TRANSPARÈNCIA,
RESPONSABILITAT SOCIAL, PARTICIPACIÓ I
COOPERACIÓ.

CONFERÈNCIA INICIAL

"DESAFIAMENTS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL DAVANT DEL CANVI CLIMÀTIC"

El canvi climàtic ha generat nous problemes i ha exacerbat els preexistents. Aquesta situació que s'aguditza progressivament mentre no es formulen polítiques efectives de resposta, origina reptes per a totes les disciplines, entre altres l'educació ambiental. Així, als assumptes que van atraure l'atenció dels educadors ambientals en els últims quaranta anys, ara se sumen uns altres que desafien la capacitat i creativitat del mateix camp per a encarar-los efectivament.

D. EDGAR JAVIER GONZÁLEZ GAUDIANO

UNIVERSIDAD VERACRUZANA, MÈXIC

PRESENTA

D^a. ANNA PONS FRÍGOLS

**DIRECTORA DEL CENTRE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE
LA COMUNITAT VALENCIANA
D.G PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS**

V Jornades
d'Educació
Ambiental

TAU
LES
DE
DIÀ
LEG

#VJEACV

TAULA DE DIÀLEG

1.A. EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA GLOBAL

En la línia dels ODS, l'Estratègia d'Educació per al Desenvolupament en l'àmbit formal de la Comunitat Valenciana per al període 2017-2021, planteja un enfocament crític educatiu per a la ciutadania global en el qual les persones es reconeguen com a part dels problemes i també de les solucions. Es tracta d'una estratègia de l'àmbit formal, referida no solament al que ocorre a l'interior dels centres educatius, sinó que busca que aquests s'òbriguin al que ocorre en el seu entorn i a la realitat global, i que considera el professorat dels centres educatius com un agent clau en el treball de l'educació per a la ciutadania global.

CONFERENCIANT

M. Jesús Martínez-Usaralde

ENTITAT

Departament Educació Comparada i Història de l' Educació Universitat de València

MODERADORA

Kristin Suleng

ENTITAT

Periodista de divulgació científica i ambiental

PONENTS

EVA M.ª MARTÍNEZ DOMÍNGUEZ

Directora CEFIRE de Torrent

ANTONIO JOSÉ MORALES HERNÁNDEZ

Tècnic de Jardineria i Paisatge de l'Aj. de Riba-roja i Coordinador del Projecte "ECORIBA"- Ajuntament Riba-roja de Túria

LARA CARBÓ

Representant de grup d'Educació per al Desenvolupament de la Coordinadora Valenciana d'ONGD-CVONGD

MANUEL GARCÍA VALLS

Cap de Secció de Relacions amb els Agents Socials Direcció General de Cooperació i Solidaritat

MARÍA MUÑOZ BLANCO

Tècnica de projectes d'Educació per al Desenvolupament Solidaritat Internacional del País Valencià

TAULA DE DIÀLEG

1.B. COMPETÈNCIES PER A LA SOSTENIBILITAT

Dins del context del canvi global i enfront d'una crisi socioambiental, en aquesta taula de diàleg es reflexionarà sobre la necessitat de formació en competències per a la sostenibilitat de l'alumnat i del propi professorat, la sensibilització i motivació del professorat, nous principis i estratègies metodològiques, etc. L'objectiu d'aquesta taula de diàleg és compartir experiències que ens acosten al camí de la sostenibilitat.

CONFERENCIANT

María González Reyes

ENTITAT

Col·legi Lourdes (Fuhem) -
Coordinadora pedagògica-
subdirecció

MODERADORA

Reis Juan

ENTITAT

Periodista

PONENTS

IGNACIO GARCÍA BELENGUER

Professor de cicle formatiu d'energíes renovables
CIPFP CATARROJA

J. ALBANO LÓPEZ LÓPEZ

Gerent de Natura i Cultura Serveis Ambientals S.L.

HECTOR MOLINA FABRA

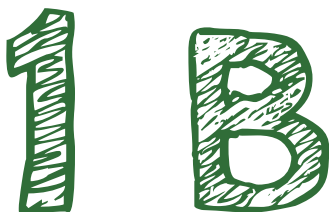
Director Crec3r

VICENT VICENT PARADELLS

Seminari d' Educació Ambiental de Castelló

CATALINA MACHADO CAPARRÓS

Professora de Biologia i Geologia. Coordinadora de
secundaria i del projecte d'innovació Educativa
d'Educació Ambiental Sostenible.
IES Isabel de Villena.

TAULA DE DIÀLEG

1.C. CENTRES EDUCATIUS CAP A LA SOSTENIBILITAT

La sostenibilitat ha d'erigir-se com un dels eixos que guien i sustenten el projecte educatiu escolar. Un model de centre educatiu flexible i autònom, obert i en contacte amb el seu entorn (natural, urbà, rural), on la participació de tota la comunitat educativa en la resolució de problemes, siguen senyals d'identitat. Per a això, l'educació ambiental ha d'estar present en la gestió del centre educatiu i en tots els documents que el caracteritzen (projecte educatiu de centre, projecte curricular, programacions de departament, programacions d'aula...).

CONFERENCIANT

José Manuel Gutiérrez Bastida

ENTITAT

Ingurugela. Assessor pedagògic

MODERADORA

Encarna Cuenca

ENTITAT

Presidenta del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana

PONENTS

M. ÁNGELES SOS ROCHERA

Coordinadora del projecte de sostenibilitat
IES Politècnic

MAR JARAMILLO

Directora CEIP Arquitecto Santiago Calatrava

ABEL MARTÍNEZ MONTEAGUDO

Assessor de les famílies professionals Agrària.
Seguretat i Medi Ambient. Química. Marítima
Pesquera. Responsable dels programes d' Educació
Ambiental FP.
CEFIRE d'FPEAE,

VÍCTOR BENLLOCH TAMBORERO

Tècnic Superior en Educació Ambiental.
Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat
Valenciana (CEACV) - VAERSA.

JOSE MARÍA SANCHÍS BORRÁS

Assessor de Biologia i Geologia
Cefire específic d'Àmbit Científic, Tecnològic i
Matemàtic de la Comunitat Valenciana (CEFIRE
CTEM)

ELISA GIMENO GÓMEZ

Assessora de l'àmbit científic tècnic del CEFIRE
Torrent.

Divendres 28 de setembre**18:30h****SALA BIBLIOTECA****TAULA DE DIÀLEG****1.D. MOBILITAT ESCOLAR**

La mobilitat genera alguns dels principals problemes a les ciutats modernes. Cada vegada més la mobilitat de les ciutats europees s'està orientant a incorporar criteris de sostenibilitat per aconseguir un equilibri entre les necessitats de mobilitat i accessibilitat, que permeta als ciutadans gaudir de la seua localitat, amb desplaçaments segurs i que economitzen temps i energia, al mateix temps que s'afavoreix la protecció del medi ambient, la cohesió social i el desenvolupament econòmic. Aquesta taula de diàleg pretén aportar idees i posar en valor algunes iniciatives que s'estan duent a terme dins de la mobilitat en l'àmbit escolar, i analitzar aquells aspectes que puguin ser corregibles i millorables.

CONFERENCIANT

María Sintes Zamanillo

ENTITAT

Coordinadora de la Secció d'Educació i Cooperació del Centre Nacional d'Educació Ambiental CENEAM -
Ministeri per a la Transició Ecològica

MODERADORA

per confirmar

ENTITAT

Periodista ambiental

PONENTS**FRANCESC ARECHAVALA**

COLECAMINS

AMPARO RODENAS MARCO

Infermera de la Unitat de Promoció i Programes de la Salut.

Centre de salut pública d'Alzira

GASPAR LINARES LLUCH

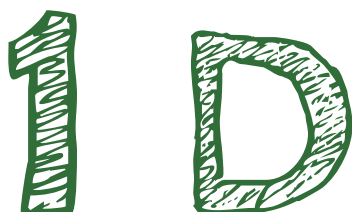
Director del CEIP Pare Gumilla

JOSE MARÍA TORNER BORDA

Cap del Servei de Mobilitat Urbana.
Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori.

CARMEN GARCÍA ARNAU

Regidora d'Educació. Ajuntament de la Vall d'Uixó

TAULA DE DIÀLEG

1.E. LA RENATURALITZACIÓ
DE L'ÀMBIT ESCOLAR

En aquesta taula de diàleg es parlarà de l'ús espais renaturalitzats que es desenvolupen en el context escolar i que es consoliden com uns àmbits d'aprenentatge per a l'exercici de la ciutadania i la convivència, i com a espais de formació i apoderament on l'Educació Ambiental actua com a potenciadora de transformacions profundes de la realitat ambiental. L'objectiu d'aquesta taula és analitzar i posar en valor algunes iniciatives que s'estan duent a terme.

CONFERENCIANT

Katia Hueso Kortekaas

ENTITAT

Associació Grupo de Juego en la Naturaleza

MODERADORA

Olga Mayoral

ENTITAT

Dpt. Didàctica de les Ciències
Experimentals i Socials (Fac. de Magisteri) /
Jardí Botànic de la Universitat de València

PONENTS

CRISTINA PERIS

Directora de l'IES Albal

LUCÍA MORENO

Tècnica de gestió d'Espais Naturals
Acció Ecologista-Agró-

LOURDES ZUBELDIA LAUZURICA

Cap de Secció de Gestió de Riscos Nutricionals
Subdirecció General de Seguretat Alimentària i
Laboratoris de Salut Pública
Direcció General de Salut Pública
Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

JOSE MANUEL BISETTO PONS

Agricologia (Responsable)
Ecoescoles (Promotor/Coordinador)

CARMEN BONET

IES El Quint Riba-roja del Túria. Projecte El Túria,
aula integral

TAULA DE DIÀLEG

**1.F. IMPLICACIÓ I
SENSIBILITZACIÓ EN LA
COMUNITAT UNIVERSITÀRIA**

Un dels majors reptes de les institucions d'estudis superiors per al segle XXI és formar professionals crítics capaços d'actuar per a un model socioeconòmic més sostenible, per a això haurien d'incloure's continguts eco-socials en els currículums de les diferents titulacions. En aquesta taula de debat es reuniran representants d'universitats de la Comunitat Valenciana, amb l'objectiu d'avançar en diferents models per a formar professionals capaços d'actuar críticament i preparar el camí cap a la sostenibilitat.

CONFERENCIANT

Fuensanta García Orenes

ENTITAT

Directora de l'Àrea Ambiental de la
Universitat Miguel Hernández

MODERADORA

Pilar Aznar Minguet

ENTITAT

Catedràtica emèrita de la
Universitat de València

PONENTS

IDOIA MARA MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Coordinadora tècnica del Col·legi Professional de
Ciències Ambientals de la Comunitat Valenciana.
(COAMBCV)

CRISTINA MARTÍ BARRANCO

Cap de Secció de la Unitat de Medi Ambient-
Universitat Politècnica de València

JAVIER CALBO PAÚS

Oficina de Prevenció i Gestió Mediambiental.
Universitat Jaume I
ERI d'estudis de Sostenibilitat

M. ÀNGELS ULL SOLÍS

Universitat de València

JOSÉ ALBELDA

Director DESEEEA-Universitat Politècnica València

TAULA DE DIÀLEG

2.A. CIUTATS COM A COMUNITATS
SOSTENIBLES, HABITABLES I
SALUDABLES (I)

Una bona part de la població mundial habitem en ciutats. Per a tots nosaltres, el repte de transformar les nostres ciutats en comunitats més sostenibles, implica transformar-les en llocs més 'verds', saludables, adaptables, inclusivius, productius, segurs, flexibles i resilientts. Arquitectes, planificadors urbans, especialistes en salut pública, alimentació, paisatgistes, polítics, societat civil, etc., són alguns dels actors fonamentals en la nova configuració de les ciutats.

CONFERENCIANT

Carmen Blasco Sánchez

ENTITAT

Professora Titular del Departament d'Urbanisme.
Responsable de la Càtedra Municipis Sostenibles de la UPV.

MODERADOR

Abel Campos

ENTITAT

Periodista Ambiental d'Àpunt Mèdia

PONENTS

EVA MARIA ALVAREZ ISIDRO

Professora Departament de Projectes Arquitectònics.
Universitat Politècnica de València.

PIERO CARUCCI

Responsable de l'Àrea de desenvolupament local i educació per al desenvolupament del Centre d'Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI).

AMPARO RODENAS

Infermera de la unitat de promoció i programes de la salut.

Centre de salut pública d'Alzira

MARTA RIBÓ

Coordinadora de la delegació valenciana de Justícia Alimentària-VSF.

JAUME SERRA I PEIRÓ

President Banc d'Aliments de València.

JOAN AGUADO

Cap de secció de Desenvolupament Sostenible de la Diputació Provincial de Valencia

2A

TAULA DE DIÀLEG

2.B. CIUTATS COM A COMUNITATS
SOSTENIBLES, HABITABLES I
SALUDABLES (II)

L'objectiu d'aquesta taula és reflexionar sobre la necessària transformació de l'espai urbà actual, i presentar i debatre iniciatives que s'estan duent a terme a les ciutats des de la perspectiva transversal de la sostenibilitat, i des de l'enfocament de la necessària conscienciació dels ciutadans. És necessari conscienciar les persones de les bondats de les noves propostes en mobilitat o en planificació urbana, tant en aspectes ambientals i de salut pública com en comoditat, senzillesa i interès personal. En aquest canvi de model, els diferents sectors de la societat han d'estar implicats: veïns, administració, sistema educatiu, mitjans de comunicació, etc.

CONFERENCIANT

Marta Román

ENTITAT

Directora de projectes i Administradora
Única GEA21 S.L.

MODERADOR

per confirmar

ENTITAT

Periodista de À Punt Mèdia

PONENTS

JAUME J. PORTET TIEBAS

Activista de València en Bici- Acció Ecologista Agró

ELENA ROCHER VICEDO

Tècnica d'Innovació i Salut i dinamitzadora de la
Xarxa Connecta Salut
Les Naus Centre d'Innovació

GEMA ALCAÑIZ ROY

Responsable d'Educació Ambiental- IMEDES

CATALINA VALENCIA

Membre fundadora Grup de Líders d'Innovació i
Economia Circular de la Comunitat Valenciana

JOSE IGNACIO LACOMBA ANDUEZA

Cap de servei d'Energies Renovables i Canvi Climàtic
de l' Ajuntament de València.

JOSEP ENRIC GARCÍA ALEMANY

Director Gerent EMT-València

2 B

TAULA DE DIÀLEG

3.A.EL PAPER DE L'EDUCACIÓ
AMBIENTAL EN LA GESTIÓ DE
CONFLICTES EN ESPAIS NATURALS.

En els processos participatius, es busquen sistemes que permeten pal·liar i resoldre els conflictes que sorgeixen, defensant la conservació dels valors naturals d'un àrea com també el desenvolupament socioeconòmic dins del marc de la sostenibilitat. Buscant una harmonia i consens entre conservació i desenvolupament.

L'objectiu d'aquesta taula és introduir i analitzar els conflictes que sorgeixen pels usos i aprofitaments: agricultura, pesca, activitats, esports, etc., i posar en relleu la participació com a eina educativa.

CONFERENCIANT

Concepción Piñeiro

ENTITAT

Coordinadora de projectes - Altekio
Iniciatives cap a la Sostenibilitat S.
Coop. Mad

MODERADORA

M. Josep Picó

ENTITAT

Periodista a la UCC+i de la Universitat
Jaume I i professora associada del
Departament de Comunicació de la UJI

PONENTS

MIQUEL VIVES I MIRALLES

Equip tècnic de VAERSA
Parc Natural de la Serra de Mariola

GLORIA ROMERO

Directora Conservadora del P.N. Desert de les
Palmes i Reserva Natural Illes Columbretes

ALBA SÁNCHEZ ESTEBAN

Gerent de Sueño Activo

Mª JOSÉ CASAMAYOR

Membre de la Comissió de Mediació Ambiental
del Col·legi Oficial de Biòlegs de la Comunitat
Valenciana (COBCV).

3A

TAULA DE DIÀLEG

**3.B. ESTRATÈGIES DE COMUNICACIÓ I
EDUCACIÓ AMBIENTAL DAVANT EL
CANVI CLIMÀTIC**

Al voltant del problema del canvi climàtic global existeixen múltiples assumptes i enfocaments. Aquest fenomen s'ha convertit en els últims anys en un tema recurrent, no solament en els mitjans de comunicació, sinó en nombrosos àmbits professionals i especialment en el que ens ocupa, l'espai rural i natural. En aquest espai l'educació ambiental sempre ha tingut un gran protagonisme, amb enfocaments pedagògics que van des dels més instrumentals fins als més crítics, i amb un ampli espectre de postures enfront de la problemàtica ambiental. En l'actualitat el canvi climàtic acapara una bona part d'aqueix enfocament, i aquesta taula de treball ha de servir per a analitzar què i com s'està fent i extraure propostes que servisquen per a fer una comunicació eficaç.

CONFERENCIANT

Francisco Heras Hernández

ENTITAT

Oficina Española de Cambio Climático

MODERADOR

Andreu Escrivà

ENTIDAD

Tècnic de projectes ambientals de la
Fundació Observatori del Canvi Climàtic

PONENTS

MARIO GIMÉNEZ RIPOLL

Delegat de SEO/BirdLife de la Comunitat Valenciana

JORDI DOMINGO CALABUIG

Tècnic de projectes de la Fundación Global Nature

SALVADOR F. PALOP GUILLEM

Director Conservador parcs Naturals Carrascar de la Font Roja i Serra de Mariola, Gestor dels Paisatges protegits del Riu Serpis, Solana del Benicadell i Serres del Maigmo i el Sit.

CARLES GRAU

Educador ambiental (VAERSA)
Parc Natural Serra Gelada

SERA HUERTAS

Tècnic d'educación ambiental (VAERSA)
Centre d'Educación Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV)

TAULA DE DIALOG 3.C.DINAMITZACIÓ DE LES PRÀCTIQUES SOSTENIBLES EN EL MEDI RURAL

En els últims anys l'activitat rural s'enfronta a diferents reptes a l'hora de desenvolupar-se i evolucionar. Existeixen grans desigualtats a tot el món entre la vida en la ciutat i la vida al camp. La nova cultura rural pretén aconseguir uns comportaments i pràctiques sostenibles on es valore el paper del món rural en la conservació de la natura, es fomenti i s'adopti el consum local, s'aposti per la formació i el desenvolupament d'una economia circular i sostenible, i es comuniqui a la comunitat urbana la quantitat de serveis que ofereix l'entorn rural per al seu benestar humà. L'objectiu d'aquesta taula és analitzar i posar en valor algunes iniciatives que s'estan duent a terme.

CONFERENCIANT

Mª José Payá Valdés

ENTITAT

Membre de la Junta Directiva de la Sociedad Española de Agricultura Ecológica SEAE

MODERADORA

Pilar Almenar

ENTIDAD

Periodista

PONENTS

SONIA MONFERRER VENTURA

Tècnica ambiental. Fundación Global Nature.

NEL·LO MONFORT LÁZARO

Metge de família, rural i comunitari.

Centre de Salut de Morella

Departament de Salut de Vinaròs, Conselleria de Sanitat Universal i Salut Comunitària

BELÉN LÓPEZ PRECIOSO

AVINENÇA

ANDREA PÉREZ LÁZARO

Representant d'Assemblea de Cooperació per la Pau al País Valencià

ÁNGEL VALERIANO ROJO

Administrador solidari i mestre formatger-
Formatgeria Los Corrales

AURORA QUERO DE LERA

Directora conservadora dels Parcs Naturals de Prat de Cabanes-Torreblanca i Serra d'Irta.

JOSEP ROSELLÓ I OLTRA

Cap de Secció de Coordinació i Innovació
Servei de Producció Ecològica, Innovació i Tecnologia

V Jornades
d'Educació
Ambiental

TA

LLE

RS

#VJEACV

Dijous 27 de setembre 16:00 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. Durada 1 hora
SALA FACTORIA

PROFESSIONALITZACIÓ EN EDUCACIÓ AMBIENTAL

Aquest taller tractarà d'esbrinar quin interès existeix per la professionalització de l'educació ambiental entre els i les integrants d'aquest sector i ésser el punt d'arrencada per a crear una massa crítica que mobilitze a educadores i educadors ambientals.

El taller ho dinamitzarà Sera Huertas Alcalá, tècnic del CEACV, i comptarà amb la intervenció de Josep Ibáñez, coordinador del cicle d'Educació Ambiental del CIPFP Xest i representants de l'Associació Valenciana d'Educadors Ambientals (AVEDAM).

#VJEACV

Divendres 28 de setembre 12:00 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. Durada 30 min
BIBLIOTECA

Presentació

"EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT A ESPANYA. REFLEXIONS I PROPOSTES"

En aquesta sessió es presentarà el document de treball "Educació per a la Sostenibilitat a Espanya. Reflexions i Propostes". La Fundació Alternatives i la Xarxa Espanyola per al Desenvolupament Sostenible (REDS) contribueixen a aquest debat amb aquest informe que recull la situació actual de la formació reglada en matèria de sostenibilitat i ofereix una sèrie de recomanacions sobre accions de millora per a recórrer el camí cap a una educació més sostenible d'una forma més eficaç i segura.

Jose Manuel Gutiérrez Bastida
Ingurugela. Assessor pedagògic

Divendres 28 de setembre 12:30 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. Durada 30 min
BIBLIOTECA

PLA D'ACCIÓ EAR

El passat mes de març, després d'un dilatat període d'elaboració i amb una amplíssima participació, es va presentar formalment la Guia d'Acció per a l'Educació Ambiental-EAR. Els principals instruments de què es dota l'EAR per al seu desenvolupament són l'adhesió i els compromisos per a l'acció. En aquesta sessió es presentaran algunes de les entitats que ja s'han adherit i ens parlaran sobre els compromisos que han adoptat.

Aprofitem per a recordar-vos que podeu sol·licitar l'adhesió a l'EAR totes aquelles entitats amb seu a la Comunitat Valenciana que així ho vulguen i els objectius, les activitats i les accions de la qual persegueixen l'assoliment dels seus objectius.

#VJEACV

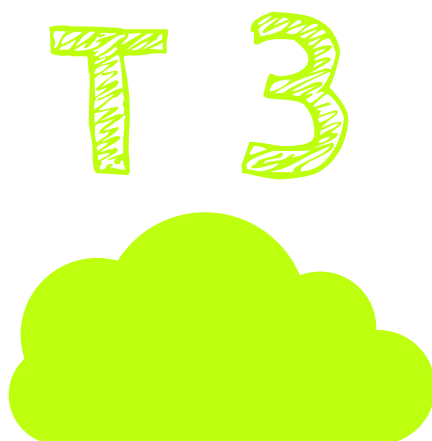
Divendres 28 de setembre 13:00 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. Durada 1 hora
BIBLIOTECA

PARLEM...?

PARLEM? És un espai dins de les VJEACV per a parlar d'aquells temes que tinguen relació amb l'educació ambiental i que propose la gent.

En ell volem que la gent parle, compartisca la seua opinió i expresse les seues idees sobre la base d'uns temes prèviament triats.

El taller ho dinamitzarà Sera Huertas i Silvia Raya, tècnics del CEACV.

Divendres 28 de setembre 16:00 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. Durada 1 hora
VISUAL ROOM

CRITERIS DE QUALITAT EN EDUCACIÓ AMBIENTAL

Aquest taller servirà per a presentar la Guia de Criteris de Qualitat en Educació Ambiental elaborada per l'equip tècnic del CEACV en col·laboració amb professionals, equipaments i associacions d'educació ambiental de la Comunitat Valenciana. D'igual manera el taller ha de servir per a reforçar la idea del necessari que és valorar la qualitat del treball en educació ambiental.

El taller ho dinamitzarà Sera Huertas Alcalá, tècnic del CEACV, i comptarà amb la intervenció de Javier Mansergas, representant d'AVEADS.

#VJEACV

V Jornades
d'Educació
Ambiental

INI
CIA
TI
VES

#VJEACV

Accés lliure, sense inscripció prèvia.

INICIATIVES QUE INSPIREN

Exposició de casos que hem identificat com d'interés per al sector. Hem convidat els responsables d'aquestes iniciatives perquè ens les conten en 15 min.

Dijous 27 de setembre 17:00 h

Sala A Visual Room

1. De consumidors a activistes - Solidaritat Internacional País Valencià
2. Projecte Xàbia-Fundació Oceanogràfic
3. La Sostenibilitat al Plat-Centre d'Estudis Rurals i Agricultura Internacional (CERAI)
4. Biblioteques sostenibles- Fundación Musol
5. Alimentació: xarxa d'escoles per un món rural viu-Justícia Alimentària
6. Comunitat de Centres cap a la Sostenibilitat-CEFIRE CTEM
7. Xarxa d'escoles per l'horta- Justícia Alimentària i Per l'Horta

Divendres 28 de setembre 12:00 h

Sala A Visual Room

1. Llars Verdes- Centre d'educació ambiental de la Comunitat Valenciana
2. Aliats per la Biodiversitat- Col·legi Oficial de Biòlegs de la Comunitat Valenciana, Red Eléctrica de España y SIMBIOSI, Espai Ambiental, S.L.
3. Centre Big History de divulgació científica i medioambiental-Universitat de València y Ajuntament Aras de los Olmos
4. Viajator- CS CCOO PV
5. Ciutat 11-Cruz Roja Española
6. Canvia de Moda: Treballant els Objectius de Desenvolupament Sostenible amb la Ciutadania Global-Setem Comunitat Valenciana
7. Una bici més-Aula de la Bici
8. Stop al Foc. La teua actitud por marcar la diferència- Generalitat Valenciana

Divendres 28 de setembre 17:00 h

Sala B Factoria

1. La promoció dels camins segurs al cole: El pedibús- Regidoria d'Educació, Ajuntament de la Vall d'Uixó
2. Una nova mirada al pati de l'escola-CEIP 9 Octubre Alcàsser
3. Construint Salut Global des de Castelló- Medicus Mundi Mediterrània
4. Esquellana. Recuperant la llana i la seua indústria- Esquellana COOP.V.
5. Parcs Naturals i CEFIRE'S: el benefici de col·laborar- Montse Simarro

V Jornades
d'Educació
Ambiental

EX
PE
RI
ÈN
CI
ES

#VJEACV

Dijous 27 de setembre 18:30 h
Divendres 28 de setembre 09:30 h y 18:30 h
Sala A Visual Room i Sala B Factoria
Accés lliure, sense inscripció prèvia.

EXPERIÈNCIES

Espai per a la comunicació d'experiències obert a tots els participants.
Disposen de 10 min per a explicar-nos el que fan.

Viaja con Pi, motivación lectora y educación ambiental

Net to net

Observatori ciutadà de l'horta

Doctor Clorofila

Percepción ambiental niños y niñas

Apadrina el rio Turia

Auditoría energética IES Politècnic

Contenedor energia IES Politècnic

El puzzle del Montgó

Experiencia transhumancia PN Calderona

Com expliquem la ciència

Un humedal en fotos

El huerto como estrategia de aprendizaje

Itinenari botànic en Callosa d'en Sarrià

Dinamización y gestión técnica de la movilidad sostenible

La movilidad sostenible y la seguridad laboral en al empresa

La percepción infantil del entorno

Los ODS en los colegios de Riba-roja del Túria

Capacitación en BBPP de conducción

Escuelas de lluvia

Observatori de Canvi Climàtic de València

Consorcio Valencia Interior, 10 años apostando por la educación ambiental

Berto Zampapilas

El Consorci Mare: herramientas para el cuidado del medio ambiente

Proyecto Riqueza Natural

Educant cap a un món solidari

#EA26

Adecuación de la planta de tratamientos de residuos de Algimia como equipamiento de E.A.

Viu la Font Roja

Andeando: el camino escolar en Elda

El Tancat de la Pipa, un recurs per a l'EA en ple cor de l'albufera

Actio, un centro bioclimático para la EA y el turismo rural sostenible

Ambientalización curricular del programa de administración de empresas

La dimensión ambiental en la educación de menores tutelados

Centro sostenible, saludable y en igualdad

50/50

Experiencias de apropiación social del conocimiento y prácticas ambientales en comunidades educativas rurales

EA y ODS: la escuela de emprendedores sostenibles

El voluntariado ambiental como recurso para la EA y la participación social

Viveros Escolares Rurales como estrategia de EA en procesos de conservación de bosques

Recicla con los 5 sentidos

Reconocimiento del territorio como escenario de conservación ambiental del humedal Jaboque (Bogotá, Colombia)

Banc de palla d'arròs de l'Albufera

Escuela de AMPAS de alimentación saludable y sostenible.

#VJEACV

EN
TI
TA
TS
EA

#VJEACV

Dissabte, 29 de setembre 09:30 h a 12:00 h
Accés lliure, sense inscripció prèvia. PATI

ENTITATS EA

En la sessió del dissabte hi haurà una zona perquè equipaments i entitats d'educació ambiental puguen exposar i mostrar les activitats, els recursos i les propostes.

CALDERONA VIVA S.L.
FUNDACIÓ DE LA COMUNITAT VALENCIANA CAJA MEDITERRÁNEO
FUNDEM-FUNDACIÓN ENRIQUE MONTOLIU C.V.
Asociación BIOagradables
SUEÑOACTIVO
PLANETA CARACOL S.L.
OBSERVATORI CANVI CLIMÀTIC
CONSORCIO INTERIOR VALENCIA
HISTORIAS NATURALES S.L.U
PALAIOS PALEONTOLOGIA I MEDI AMBIENT
PROYECTO RIQUEZA NATURAL
BERTO ZAMAPAPILAS
PARCS NATURALS
SLOWEARPROJECT
CIPFP XEST
NATURA Y CULTURA
ACTIO
IES QUINT RIBA-ROJA DEL TÚRIA
CENTRO DIDÁCTICO MÓVIL
OBSERVATORI CIUTADÀ PER L'HORTA
ASOCIACIÓN BELHARRA
COS D'AGENTS MEDIAMBIENTALS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

#VJEACV

CONFERÈNCIA FINAL

“ELS DESAFIAMENTS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A GENERAR CANVIS EN EL SISTEMA”

La crisi ecosocial que caracteritza aquest nou període -l'Antropocé- marca una agenda per al segle XXI, caracteritzada per la presa de decisions i accions amb caràcter d'urgència. La crisi ecològica global exigeix canvis en els patrons de desenvolupament, de consum i de producció i aquests canvis estaran liderats per la tecnociència, l'economia i la política, però no seran suficients si no s'aposta també per estratègies educatives i de participació social. Hi ha un rebuig generalitzat als canvis radicals, i per això és imprescindible transitar cap a models respectuosos amb la biocapacitat del planeta, justos socialment, respectuosos culturalment i dignes amb cada ésser viu. Parlem de la transició cap a la sostenibilitat i d'una cultura respectuosa amb les diferents formes de vida.

D^a. ARACELI SERANTES PAZOS

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

CLAUSURA

D. FRANCISCO JAVIER QUESADA FERRE

**SECRETARI AUTONÒMIC DE MEDI AMBIENT
I CANVI CLIMÀTIC**

D^a. PILAR AZANAR MINGUET

CATEDRÀTICA EMÈRITA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA